

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра кримінально-правових дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан юридичного факультету

Віталій СЕРЬОГІН

“ 29 ” *серпня* 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО (ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА)

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	08 Право
спеціальність	081 Право
освітня програма	Право
вид дисципліни	обов'язкова
факультет	юридичний

2024/ 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою юридичного факультету

“28” серпня 2024 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Житний Олександр Олександрович, професор кафедри кримінально-правових дисциплін ХНУ імені В.Н. Каразіна, д.ю.н., професор.

Програму схвалено на засіданні кафедри кримінально-правових дисциплін

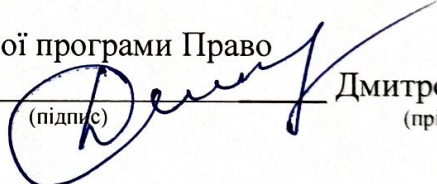
Протокол від “26” серпня 2024 року № 1

В.о. завідувача кафедри кримінально-
правових дисциплін

Гліб РИБАЛКО

Програму погоджено з гарантом освітньої професійної програми Право

Гарант освітньої професійної програми Право

(підпис) Дмитро ЛУК'ЯНЕЦЬ
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від “28” серпня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії
юридичного факультету

Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Кримінальне право (Загальна частина)» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців з вищою освітою першого (бакалаврського) рівня спеціальності 081 Право, освітня програма Право.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є:

- набуття студентами знань про завдання, функції та принципи кримінального права;
- засвоєння ними загального понятійного апарату Загальної частини кримінального права України;
 - оволодіння студентами вмінням здійснювати систематизацію та пошук кримінально-правових норм;
 - формування у них навичок застосування загальних інститутів кримінального права при вирішенні конкретних практичних завдань;
 - оволодіння навичками щодо виявлення (спростування наявності) ознак кримінального правопорушення у поведінці особи, відмежування кримінальних правопорушень від інших правопорушень;
 - набуття студентами вмінь визначати підстави й форми реалізації кримінальної відповідальності та підстави застосування інших заходів кримінально-правового характеру;
 - формування у студентів вмінь здійснювати пошук та критичний аналіз матеріалів правозастосовної практики при вирішенні конкретних завдань;
 - усвідомлення студентами напрямків кримінальної політики в Україні.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування таких загальних та спеціальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК 3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи

СК 7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів

СК 8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права

СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти

1.3. Кількість кредитів 9

1.4. Загальна кількість годин 270

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3, 4-й	3,4-й
Лекції	
80 год.	12 Год.
Практичні, семінарські заняття	
80 год.	8 год.
Самостійна робота	
110 год.	250 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
20 год	20 год

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, в результаті вивчення дисципліни «Кримінальне право (Загальна частина)» студенти мають досягти таких результатів навчання:

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел кримінального права (законодавства про кримінальну відповідальність, судової практики, теоретичних джерел).

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження щодо кримінально-правової оцінки явищ реальної дійсності на основі аналізу відомої проблеми, визначеної і описаної з використанням принципів та норм кримінального права.

ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення обставин, які характеризують діяння як кримінальне правопорушення або діяння, кримінальна протиправність якого виключається, та його кримінально-правові наслідки.

ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних вчень про норми й інститути кримінального права, цінностей та принципів функціонування національної кримінально-правової системи.

ПРН 19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних інститутів і норм кримінального права України.

ПРН 21. Застосовувати набуті знання з кримінального права у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти щодо кримінально-правової оцінки і формувати обґрунтовані правові висновки щодо кримінальної протиправності та караності діяння і його кримінально-правові наслідки.

ПРН 22. Готувати фрагменти проектів актів застосування матеріального кримінального права (клопотання, обвинувальний акт, вирок) відповідно до правового висновку, зробленого у різних правових ситуаціях.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Основи вчення про відповідальність за кримінальне правопорушення

Тема 1. Поняття і система кримінального права.

Багатозначність поняття «кримінальне право»: самостійна галузь публічного права, галузь законодавства України, різновид правової науки, юридична навчальна дисципліна.

Кримінальне право як галузь права. Ознаки кримінального права. Соціальна обумовленість кримінального права. Співвідношення кримінального права і кримінальної політики.

Кримінальне право як галузь законодавства. Завдання кримінального права по охороні соціальних цінностей і встановленого в суспільстві правопорядку.

Кримінальне право в системі права України. Конституція України та її значення для кримінального права. Кримінальне право і суміжні галузі права (кримінально-процесуальне право, кримінально-виконавче право, адміністративне право). Кримінальне право і міжнародне право.

Наука кримінального права. Розвиток науки кримінального права. Предмет і завдання науки кримінального права. Зв'язок науки кримінального права із суміжними науками (кримінологією, юридичною статистикою, кримінально-процесуальною наукою та ін.). Методи науки кримінального права.

Кримінальне право як навчальна дисципліна.

Система кримінального права. Загальна і Особлива частини, їх єдність і взаємозв'язок. Поняття і система Загальної частини.

Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність.

Поняття закону про кримінальну відповідальність (кримінального закону), його ознаки і значення. Закон про кримінальну відповідальність як форма існування кримінального права. Загальнопревентивна роль кримінального закону. Точне виконання кримінального закону - необхідна умова укріплення правопорядку і законності. Місце актів міжнародного права в кримінальному законодавстві України.

Структура (будова) Кримінального кодексу України. Загальна і Особлива частини КК, їх єдність і взаємозв'язок. Структура статей Особливої частини КК, види диспозицій і санкцій.

Кримінально-правові норми. Види кримінально-правових норм: визначальні (дефінітивні), роз'яснювальні, заохочувальні і забороняючі (норми-заборони).

Тлумачення кримінального закону: поняття значення. Види тлумачення.

Роль судової практики в тлумаченні кримінального законодавства. Прецедент та аналогія, їх значення в кримінальному праві та тлумаченні кримінальних законів.

Тема 3. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі та просторі

Принципи чинності кримінального закону в просторі, які закріплені в КК України: територіальний, громадянства і універсальний.

Зміст територіального принципу чинності кримінального закону. Визначення території України. Поняття місця вчинення кримінального правопорушення. Вирішення питання про кримінальну відповідальність за вчинення кримінального правопорушення на території України щодо осіб, які за чинним законодавством і міжнародними договорами користуються повним або обмеженим дипломатичним імунітетом.

Зміст принципу громадянства. Чинність кримінального закону щодо кримінальних правопорушень, вчинених за межами України громадянами України та особами без громадянства, які постійно проживають на її території.

Зміст універсального та реального принципу дії кримінального закону. Особливості відповідальності іноземних громадян і осіб без громадянства за кримінальні правопорушення, вчинені за межами України. Видача правопорушників (екстрадиція). Передача правопорушників міжнародним судам. Визнання вироку іноземного суду та міжнародної судової установи і їх кримінально-правові наслідки.

Чинність кримінального закону в часі. Набрання чинності кримінальним законом. Обов'язковість опублікування кримінального закону в офіційному порядку як необхідна умова його застосування.

Поняття часу вчинення кримінального правопорушення. Зупинення та припинення чинності кримінального закону. Обставини, внаслідок яких кримінальний закон втрачає силу.

Зворотна сила кримінального закону. Поняття та види більш м'якого (більш суворого) кримінального закону. Межі зворотної сили кримінального закону.

Тема 4. Кримінальне правопорушення та його види

Соціальна природа кримінального правопорушення. Залежність поняття кримінального правопорушення від соціально-економічних відносин на різних етапах розвитку суспільства. Історично мінливий характер поняття кримінального правопорушення. Криміналізація і декриміналізація суспільно небезпечних діянь.

Визначення поняття кримінального правопорушення: 1) формальне; 2) матеріальне; 3) формально-матеріальне, їх сутність. Поняття кримінального правопорушення в чинному КК України (ст. 11 КК).

Ознаки кримінального правопорушення. Суспільна небезпека як матеріальна ознака кримінального правопорушення. Характер і ступінь суспільної небезпеки. Значення суспільної небезпеки для визначення поняття кримінального правопорушення.

Протиправність як формальна ознака кримінального правопорушення. Неприпустимість застосування статей Особливої частини КК за аналогією. Співвідношення суспільної небезпеки і протиправності.

Винність як ознака кримінального правопорушення; її значення.

Караність як невід'ємна ознака кримінального правопорушення. Співвідношення караності як ознаки кримінального правопорушення і фактичного призначення покарання за кримінальне правопорушення. Органічна єдність ознак кримінального правопорушення.

Малозначна дія (бездіяльність), що формально містить ознаки кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні властивості малозначного діяння, необхідність їх встановлення. Значення ч. 2 ст. 11 КК для змісту поняття кримінального правопорушення.

Місце кримінального правопорушення в системі правопорушень. Критерії відмежування кримінальних правопорушень від інших правопорушень. Питання про відмежування кримінальних правопорушень від інших правопорушень у науці кримінального права.

Класифікація кримінальних правопорушень залежно від їх тяжкості (ст. 12 КК). Критерії та значення класифікації.

Тема 5. Кримінальна відповідальність та її підстави.

Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Поняття та ознаки кримінальної відповідальності. Питання про кримінальну відповідальність в науці кримінального права.

Кримінально-правові відносини; їх суб'єкти, об'єкт та зміст. Кримінально-правові відносини і кримінальна відповідальність. Виникнення та припинення кримінальної відповідальності. Кримінальна відповідальність і кримінальне покарання.

Філософське обґрунтування кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Підстави кримінальної відповідальності. Вчинення кримінального правопорушення як фактична підстава кримінальної відповідальності. Склад кримінального правопорушення як юридична підстава кримінальної відповідальності. Питання про підстави кримінальної відповідальності в науці кримінального права та в законодавстві.

Розділ 2. Вчення про склад кримінального правопорушення

Тема 1. Склад кримінального правопорушення.

Поняття складу кримінального правопорушення. Вичерпний перелік складів кримінальних правопорушень в чинному законодавстві. Співвідношення понять кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.

Функції складу кримінального правопорушення (його значення).

Елементи та ознаки складу кримінального правопорушення, їх зміст і органічна єдність. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона як елементи складу кримінального правопорушення, їх ознаки. Поділ ознак загального складу кримінального правопорушення на обов'язкові та факультативні; значення такого поділу.

Види складів кримінального правопорушення: прості (основні), кваліфіковані, особливо кваліфіковані та привілейовані. Інші класифікації складу кримінального правопорушення.

Значення складу кримінального правопорушення як єдиної і достатньої юридичної підстави кримінальної відповідальності.

Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінального правопорушення. Поняття кваліфікації кримінального правопорушення та її значення.

Тема 2. Об'єкт та предмет кримінального правопорушення

Поняття об'єкта кримінального правопорушення. Значення об'єкта кримінального правопорушення в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпеки кримінального правопорушення і його кваліфікації.

Суспільні відносини як об'єкт кримінального правопорушення. Об'єкт кримінального правопорушення і об'єкт кримінально-правової охорони. Структура суспільних відносин: суб'єкти, соціальний зв'язок між ними, предмет суспільних відносин. Дискусія про об'єкт кримінального правопорушення в науці кримінального права.

Класифікація, (види) об'єктів кримінального правопорушення. Загальний об'єкт кримінального правопорушення. Родовий (спеціальний, груповий) об'єкт кримінального правопорушення. Безпосередній (конкретний) об'єкт кримінального правопорушення, їх значення. Основний (головний) і додатковий безпосередні об'єкти. Види додаткових безпосередніх об'єктів.

Поняття предмета кримінального правопорушення та його місце в структурі складу кримінального правопорушення. Відмінність предмета кримінального правопорушення від об'єкта кримінального правопорушення.

Описання предмета кримінального правопорушення в диспозиціях статей Особливої частини КК.

Тема 3. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення

Поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Ознаки складу кримінального правопорушення, які характеризують об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні. Значення об'єктивної сторони для оцінки суспільної небезпечності кримінального правопорушення, його кваліфікації, а також для відмежування одного складу кримінального правопорушення від іншого.

Суспільно небезпечні дія чи бездіяльність (діяння) як зовнішні форми поведінки людини, що вчинюються в реальній дійсності. Суспільна небезпечність як соціальна ознака діяння. Протиправність як юридична ознака діяння. Усвідомленість і вольовий характер як психологічна ознака діяння. Значення нездоланної сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільно небезпечне діяння (дію чи бездіяльність).

Поняття та ознаки дії в кримінальному праві. Поняття та ознаки бездіяльності. Умови кримінальної відповідальності за кримінально протиправну бездіяльність: обов'язок діяти зазначеним чином та наявність можливості виконати обов'язок, який покладено на особу.

Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення; поняття суспільне небезпечних наслідків, їх види та значення в кримінальному праві. Кримінальні правопорушення з матеріальними та формальними складами: значення такого поділу.

Причинний зв'язок в кримінальному праві та його значення. Вирішення в науці кримінального права питання про причинний зв'язок між дією чи бездіяльністю і суспільне небезпечним наслідком. Об'єктивний характер причинного зв'язку. Вимоги, що ставляться до співвідношення діяння та наслідків для встановлення між ними причинного зв'язку.

Поділ причинного зв'язку на необхідний і випадковий, безпосередній і опосередкований та ін. Особливості причинного зв'язку при кримінально протиправній бездіяльності.

Спосіб, засоби, обставини, місце, час вчинення кримінального правопорушення як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону кримінального правопорушення; їх значення. Спосіб, засоби, знаряддя, обстановка, місце, час вчинення кримінального правопорушення як конститутивні (конструктивні) ознаки конкретного складу кримінального правопорушення; як кваліфікуючі ознаки; як обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Тема 4. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Поняття суб'єкта кримінального правопорушення як особи, яка підлягає кримінальній відповідальності. Обов'язкові ознаки суб'єкта кримінального правопорушення відповідно ч. 1 ст. 18 КК. Дискусія відносно визнання юридичних осіб, а також держави суб'єктами окремих кримінальних правопорушень.

Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Ч. 2 ст. 18 КК стосовно ознак спеціального суб'єкта кримінального правопорушення.

Осудність як обов'язкова ознака суб'єкту кримінального правопорушення.

Поняття неосудності за кримінальним правом. Формула неосудності за Кримінальним кодексом України (ч. 2 ст. 19 КК).

Критерії неосудності: медичний (біологічний) та юридичний (психологічний). Ознаки медичного критерію неосудності: хронічне психічне захворювання, тимчасовий розлад душевної діяльності, недоумство, інший хворобливий стан психіки. Значення медичного критерію для визнання особи неосудною.

Ознаки юридичного критерію неосудності. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення.

Співвідношення юридичного та медичного критеріїв неосудності. Наслідки визнання особи неосудною.

Поняття, критерії і наслідки визнання особи обмежено осудною (ст. 20 КК).

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин (ст. 21 КК).

Вік з якого може наставати кримінальна відповідальність (ст. 22 КК). Загальний та знижений вік кримінальної відповідальності. Критерії встановлення в законі зниженого віку кримінальної відповідальності

Тема 5. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення

Поняття суб'єктивної сторони кримінального правопорушення та її значення. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові й факультативні. Поняття вини і її значення. Зміст, сутність, форми та ступінь вини. Неприпустимість об'єктивного ставлення.

Значення форм вини для кваліфікації кримінального правопорушення і призначення покарання. Усвідомлюване і неусвідомлюване в поведінці суб'єкта кримінального правопорушення.

Умисел і його види. Поняття прямого умислу і непрямого умислу, їх інтелектуальні та вольові моменти (ознаки). Відмінність непрямого умислу від прямого. Умисел у кримінальних правопорушеннях з формальним складом. Спеціальні види умислу, їх характеристика і значення.

Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Значення мотиву і мети та їх вплив на кримінальну відповідальність і покарання,

Необережність і її види. Значення профілактики необережних кримінальних правопорушень. Кримінально протиправна самовпевненість і її інтелектуальні та вольові ознаки. Відмежування від непрямого умислу. Кримінально протиправна недбалість та її об'єктивний і суб'єктивний критерії, їх значення.

Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільно небезпечних наслідків; його відміна від кримінально протиправної недбалості.

Змішана (подвійна, складна) форма вини і її значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Поняття та види помилок у кримінальному праві. Юридична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність. Фактична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність. Випадки, які приєднуються до помилок: помилка щодо особи потерпілого; відхилення дії чи удару.

Розділ 3. Вчення про окремі форми кримінального правопорушення

Тема 1. Стадії вчинення кримінального правопорушення

Поняття і види стадій вчинення кримінального правопорушення за чинним законодавством.

Готування до кримінального правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види підготовчих дій. Відмежування готування до кримінального правопорушення від виявлення наміру. Відповідальність за готування до кримінального правопорушення за КК України.

Замах на кримінальне правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на кримінальне правопорушення: закінчений та незакінчений; замах на непридатний об'єкт та замах непридатними засобами. Значення такого поділу. Відмежування замаху від готування до кримінального правопорушення.

Поняття закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінальних правопорушень з матеріальним, формальним та усіченим складом.

Кримінальна відповідальність за незакінчене кримінальне правопорушення (ст. 16 КК). Підстави кримінальної відповідальності за незакінчене кримінальне правопорушення. Кваліфікація незакінченого кримінального правопорушення.

Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні (ст. 17 КК). Поняття добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення і її ознаки. Мотиви добровільної відмови. Стадії вчинення кримінального правопорушення,

на яких можлива добровільна відмова. Правові наслідки добровільної відмови (ч. 2 ст. 17 КК).

Відмінність добровільної відмови від дійового каяття.

Тема 2. Співучасть у кримінальному правопорушенні.

Поняття співучасті в кримінальному правопорушенні, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Множинність суб'єктів як об'єктивна ознака співучасті в кримінальному правопорушенні. Спільна участь осіб у вчиненні кримінального правопорушення. Зміст цієї ознаки.

Суб'єктивні ознаки співучасті. Спільність умислу співучасників. Особливості інтелектуального моменту умислу співучасників. Питання про можливість одностороннього суб'єктивного зв'язку між співучасниками. Вольовий момент умислу співучасників. Питання про можливість співучасті в кримінальних правопорушеннях, які вчинені з необережності. Відмежування співучасті від «необережного заподіяння». Значення мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення в співучасті.

Значення співучасті в кримінальному правопорушенні.

Види співучасників та їх визначення в КК. Виконавець та співвиконавець кримінального правопорушення. Організатор кримінального правопорушення. Види організаторських дій. Підбурювач до кримінального правопорушення. Способи підбурювання. Пособник кримінального правопорушення. Види пособництва. Відмінність виконавця від пособника, який знаходиться на місці вчинення кримінального правопорушення, підбурювача від організатора та від пособника.

Форми співучасті: поняття та критерії поділу.

Поділ форм співучасті за об'єктивними ознаками: проста співучасть; складна співучасть (співучасть з розподілом ролей).

Поділ форм співучасті за суб'єктивними ознаками, тобто за стійкістю суб'єктивних зв'язків, стійкістю умислу (ст. 28 КК): вчинення кримінального правопорушення групою осіб (ч. 1 ст. 28 КК); вчинення кримінального правопорушення групою осіб за попередньою змовою (ч. 2 ст. 28 КК); вчинення кримінального правопорушення організованою групою (ч. 3 ст. 28 КК); вчинення кримінального правопорушення злочинною організацією (ч. 4 ст. 28 КК).

Кримінальна відповідальність співучасників (ст. 29 КК). Особливості кримінальної відповідальності організаторів та учасників організованої чи злочинної організації (ст. 30 КК).

Спеціальні питання відповідальності співучасників. Посередня винність (посереднє виконання). Співучасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом. Провокація кримінального правопорушення. Ексцес виконавця. Види ексцесу виконавця. Кваліфікація дій співучасників при ексцесі. Невдале підмовництво та пособництво.

Добровільна відмова співучасників. Добровільна відмова виконавця. Відповідальність інших співучасників при добровільній відмові виконавця. Особливості добровільної відмови організатора, підмовника та пособника.

Причетність до кримінального правопорушення. Поняття і види причетності на підставі положень частин 6 і 7 ст. 27 КК. Невизнання чинним КК кримінальним правопорушенням неповідомлення про кримінальне правопорушення (ч. 7 ст. 27 КК)..

Тема 3. Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень.

Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень як види множинності кримінальних правопорушень.

Одиничне кримінальне правопорушення як структурний елемент множинності кримінальних правопорушень. Види одиничних кримінальних правопорушень: прості та ускладнені (триваючі, продовжувані та складні (складені) кримінальні правопорушення).

Види множинності кримінальних правопорушень. Повторність кримінальних правопорушень та її ознаки. Види повторності: повторність кримінальних правопорушень, яка не пов'язана з засудженням (фактична повторність), та повторність кримінальних правопорушень, яка пов'язана з засудженням (рецидив).

Види фактичної повторності: повторність тотожних (ч. 1 ст. 32 КК) та однорідних кримінальних правопорушень (ч. 3 ст. 32 КК). Кваліфікація повторності тотожних та однорідних кримінальних правопорушень. Відмежування повторності тотожних кримінальних правопорушень від продовжуваного кримінального правопорушення (ч. 2 ст. 32 КК).

Сукупність кримінальних правопорушень та її ознаки (ч. 1 ст. 33 КК). Види сукупності кримінальних правопорушень: ідеальна та реальна сукупність. Відмежування ідеальної сукупності від одиничного кримінального правопорушення. Відмежування сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції норм. Кваліфікація кримінальних правопорушень при ідеальній та реальній сукупності (ч. 2 ст. 33 КК). Значення сукупності кримінальних правопорушень для кваліфікації кримінального правопорушення та призначення покарання. Повторність та реальна сукупність кримінальних правопорушень.

Поняття рецидиву кримінальних правопорушень (ст. 34 КК). Ознаки рецидиву. Види рецидиву: загальний та спеціальний; простий та складний (багаторазовий); пенітенціарний та рецидив тяжких і особливо тяжких злочинів. Кваліфікація рецидиву кримінальних правопорушень.

Правові наслідки повторності, сукупності та рецидиву кримінальних правопорушень (ст. 35 КК).

Тема 4. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

Поняття обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Види обставин, які передбачені новим Кримінальним кодексом України. Загальні ознаки обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Поняття необхідної оборони відповідно до ч. 1 ст. 36 КК та її наукове визначення. Право на необхідну оборону як природне, невідчужуване, абсолютне право людини. Відповідність закріпленого в ст. 36 КК права на необхідну оборону конституційному положенню про те, що кожен може захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань (ч. 3 ст. 27 Конституції України). Не пов'язаність наявності права на необхідну оборону з наявністю для особи можливості звернутися за допомогою до інших осіб чи органів влади (ч. 2 ст. 36 КК).

Поняття та елементи підстави необхідної оборони. Ознаки необхідної оборони, визначені у ст. 36 КК, які характеризують: мету оборони; спрямованість (об'єкт) заподіяння шкоди; характер дій того, хто захищається; своєчасність оборони; співрозмірність оборони по небезпечності посягання і обстановці захисту.

Перевищення меж (ексцес) необхідної оборони (ч. 3 ст. 36 КК). Види ексцесів оборони. Відповідальність за ексцес оборони.

Спеціальні види необхідної оборони: оборона особи, яка через сильне душевне хвилювання, викликане суспільно небезпечним посяганням, не могла оцінити відповідність заподіяної нею шкоди небезпечності посягання чи обстановці захисту (ч. 4 ст. 36 КК); оборона від нападу озброєної особи або нападу групи осіб, а також від протиправного насильницького вторгнення у житло чи інше приміщення (ч. 5 ст. 36 КК); уявна оборона (ст. 37 КК).

Поняття і ознаки уявної оборони. Вирішення питання про відповідальність при уявній обороні.

Затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння. Поняття правомірного затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення потерпілим або іншими особами (ч. 1 ст. 38

КК). Підстава затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Ознак, що характеризують правомірність затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення: мета затримання; особа, яка підлягає затриманню; характер дій при затриманні; необхідність заподіяння шкоди; спів розмірність шкоди, заподіяної особі, яка вчинила кримінальне правопорушення, при її затриманні.

Перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення: поняття, ознаки та види. Відповідальність за перевищення заходів необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (ч. 2 ст. 38 КК).

Поняття крайньої необхідності відповідно до ч. 1 ст. 39 КК та її наукове визначення. Субсидіальний (додатковий) характер права на заподіяння шкоди в стані крайньої необхідності.

Поняття та елементи підстави крайньої необхідності.

Ознаки діяння, що вчинюється у стані крайньої необхідності: мета крайньої необхідності; спрямованість (об'єкт) заподіяння шкоди; характер дій; своєчасність заподіяння шкоди; межі заподіяння шкоди.

Перевищення меж (ексцес) крайньої необхідності (ч. 2 ст. 39 КК). Відповідальність за ексцес крайньої необхідності. Умови, при яких особа не підлягає кримінальній відповідальності за перевищення меж крайньої необхідності (ч. 3 ст. 39 КК).

Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони.

Фізичний або психічний примус. Непереборний фізичний примус як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння (ч. 1 ст. 40 КК). Питання про кримінальну відповідальність особи за заподіяння шкоди у випадку переборного фізичного примусу або психічного примусу (ч. 2 ст. 40 КК).

Виконання законного наказу або розпорядження як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння (ч. 1 ст. 41 КК). Критерії визнання наказу або розпорядження законними (ч. 2 ст. 41 КК).

Кримінально-правові наслідки невиконання чи виконання явно кримінально протиправного наказу або розпорядження (ч. 3 і 4 ст. 41 КК). Відповідальність у випадку якщо особа не усвідомлювала і не могла усвідомлювати кримінально протиправного характеру наказу чи розпорядження (ч. 5 ст. 41 КК).

Виправданий ризик як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння. Підстави та ознаки виправданого ризику відповідно до ст. 42 КК. Умови невизнання ризику виправданим (ч. 3 ст. 42 КК). Відповідальність за ексцес ризикованого діяння.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння (ч. 1 ст. 43 КК). Підстава і ознаки правомірності заподіяння шкоди: поняття та види (ч. 2 ст. 43 КК). Відповідальність за перевищення меж заподіяння шкоди відповідно до ч. 3 ст. 43 КК.

Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння (ст. 43-1 КК). Підстава і ознаки правомірності заподіяння шкоди.

Тема 5. Звільнення від кримінальної відповідальності

Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок такого звільнення згідно зі ст. 44 КК.

Види звільнення від кримінальної відповідальності: обов'язкове, необов'язкове (факультативне); безумовне, умовне; загальне, спеціальне.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Підстава, правові наслідки (ст. 45 КК).

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Підстава такого звільнення (ст. 46 КК).

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Умови звільнення. Строки поруки. Правові наслідки (ст. 47 КК).

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки. Підстава. Види зміни обстановки (ст. 48 КК)

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності. Розміри цих строків. Обчислення давності. Зупинення перебігу давності. Переривання перебігу давності Незастосування давності (ст. 49 КК).

Розділ 4. Вчення про покарання та інші заходи кримінально-правового характеру

Тема 1. Покарання та його види

Поняття покарання в Кримінальному кодексі України (ч. 1 ст. 50 КК). Значення та ознаки покарання.

Мета покарання. Питання про мету покарання в науці кримінального права. Мета покарання відповідно до ч. 2 ст. 50 КК України.

Поняття та ознаки системи покарань. Види покарань, які містить в собі система покарань, встановлена в ст. 51 КК (12 видів).

Поняття і значення класифікації покарань.

Класифікація покарань за порядком призначення покарань (ст. 52 КК): основні покарання; додаткові покарання; покарання, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові.

Класифікація покарань за суб'єктом, до якого застосовується покарання: основні та спеціальні покарання.

Класифікація покарань за можливістю визначення строку покарання: строкові та безстрокові покарання.

Наслідки ухилення від покарання, призначеного вироком суду (ч. 5 ст. 52 КК).

Основні покарання

Громадські роботи (ст.56 КК). Поняття та зміст громадських робіт. Строки й порядок їх застосування. Особи, до яких цей вид покарання не може бути застосовано.

Виправні роботи (ст.57 КК). Поняття та зміст виправних робіт. Строки й порядок їх застосування. Розмір відрахувань із суми заробітку засудженого в доход держави. Особи, до яких цей вид покарання не може бути застосовано. Порядок заміни виправних робіт особам, які стали непрацездатними після постановлення вироку.

Службові обмеження для військовослужбовців (ст. 58 КК). Умови та строки застосування. Грошове стягнення як компонент даного виду покарання та його розміри. Вплив службового обмеження на підвищення у посаді, військовому званні та на строк вслуги років для присвоєння чергового військового звання.

Пробаційний нагляд (ст. 59-1 КК). Поняття та зміст. Строки й порядок його застосування. Підстави незастосування. Обов'язкові і факультативні обов'язки, які покладаються на засудженого до пробаційного нагляду.

Арешт (ст.60 КК). Поняття та зміст арешту. Строки й порядок його застосування. Особи, до яких арешт як вид кримінального покарання не може бути застосовано.

Обмеження волі (ст.61 КК). Поняття, зміст і умови застосування обмеження волі. Строки й порядок застосування. Особи, яким цей вид покарання не може бути застосовано.

Тримання у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців (ст.62 КК). Підстава, порядок та строки призначення цього виду покарання. Особи, до яких цей вид покарання не може бути застосовано.

Позбавлення волі на певний строк (ст.63 КК). Поняття, зміст, мета та порядок застосування цього виду покарання. Строки позбавлення волі.

Довічне позбавлення волі (ст.64 КК). Поняття, підстави та умови застосування цього виду покарання. Особи, до яких цей вид покарання не може бути застосовано.

Додаткові покарання

Позбавлення військового спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу (ст. 54 КК). Підстави та порядок призначення цього додаткового покарання. Відсутність у Кримінальному кодексі права суду позбавляти засудженого наукових ступенів і звань, а також почесних звань.

Конфіскація майна (ст. 59 КК). Стаття 41 Конституції України про конфіскацію майна. Поняття та сутність конфіскації майна як виду додаткового покарання. Підстави та порядок призначення конфіскації майна. Майно, що не підлягає конфіскації. Відмінність конфіскації майна як виду покарання від спеціальної конфіскації.

Покарання, що можуть призначатися і як основні і як додаткові

Штраф (ст. 53 КК). Поняття штрафу. Розмір штрафу. Особливості призначення штрафу як додаткового виду покарання. Підстави і порядок заміни штрафу іншими видами покарань.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю (ст. 55 КК). Поняття та строки призначення цього виду покарання як основного і як додаткового. Обчислення строку цього виду покарання, призначеного як додаткове покарання.

Тема 2. Призначення покарання

Поняття призначення покарання.

Загальні засади призначення покарання.

Призначення покарання відповідно до ст. 65 КК: 1) у межах, встановлених у санкції статті Особливої частини КК, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення; 2) відповідно до положень Загальної частини КК; 3) враховуючи ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, особу винного та обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання; 4) враховуючи необхідність і достатність покарання для виправлення особи та попередження нових кримінальних правопорушень.

Загальна характеристика та значення для призначення покарання обставин, що пом'якшують (ст. 66 КК) і обтяжують (ст. 67 КК) покарання, їх види та характеристика. Межі врахування судом при призначенні покарання обставин, які пом'якшують та обтяжують покарання.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом (ст. 69 КК). Підстави та порядок призначення судом більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання нижче від найнижчої межі, передбаченої законом за дане кримінальне правопорушення. Перехід до іншого, більш м'якого виду основного покарання. Особливості застосування норм про призначення більш м'якого покарання.

Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання (ст. 69-1 КК).

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень (ст. 70 КК). Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання за окремі кримінальні правопорушення, які входять до сукупності кримінальних правопорушень. Призначення остаточного (загального) покарання за сукупністю кримінальних правопорушень шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим. Визначення остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень шляхом повного чи часткового складання покарань. Правила складання покарань за сукупністю кримінальних правопорушень. Межі призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Особливості призначення остаточного покарання у випадках, якщо одне із кримінальних правопорушень є умисним тяжким злочином або таким, за який може бути призначене довічне позбавлення волі. Порядок призначення додаткових покарань за сукупністю кримінальних правопорушень. Особливості призначення основних та додаткових покарань різного виду за сукупністю

кримінальних правопорушень. Особливості призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень за ч. 4 ст. 70 КК України.

Призначення покарання за сукупністю вироків (ст. 71 КК). Правила призначення покарання за сукупністю вироків. Межі застосування повного чи часткового складання покарань за сукупністю вироків. Правила складання покарань за сукупністю вироків. Порядок призначення за сукупністю вироків додаткових покарань. Можливість використання поглинення покарань за сукупністю вироків. Особливості (порядок) призначення основних та додаткових покарань різного виду за сукупністю вироків.

Порядок призначення покарань при одночасному збігу сукупності кримінальних правопорушень та сукупності вироків.

Відмінність між правилами призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та за сукупністю вироків. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення (ст. 72 КК).

Обчислення строків покарання (ст. 73 КК).

Тема 3. Звільнення від покарання та його відбування

Поняття звільнення від покарання, його підстави, умови та види відповідно до ч. 1 ст. 74 КК. Відмінність між звільненням від покарання і звільненням від кримінальної відповідальності.

Звільнення від покарання у разі прийняття нового закону (ч. 2,3 ст. 74 КК).

Звільнення від покарання у зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності (ч. 4 ст. 74 КК).

Звільнення від відбування покарання з випробуванням, його види.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням за ст. 75 КК. Підстави та умови його застосування. Испитовий строк, його тривалість та значення. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням (ст. 76 КК). Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням (ст. 74 КК). Контроль за поведінкою засуджених, звільнених від відбування покарання з випробуванням. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням (ч. 1 ст. 78 КК). Підстави скасування звільнення від відбування з випробуванням та його наслідки (ч. 2,3 ст. 74 КК).

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років (ст. 79 КК). Підстави, умови та особливості його застосування. Правові наслідки та умови скасування цього виду звільнення.

Звільнення від покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку (ст. 80 КК). Розміри цих строків та їх обчислення. Зупинення перебігу давності. Відновлення перебігу давності у випадку його зупинення. Переривання давності. Обчислення давності при її перериванні. Питання про застосування давності до осіб, які засуджені до довічного позбавлення волі. Давність виконання обвинувального вироку щодо осіб, яким призначено додаткове покарання. Незастосування давності виконання обвинувального вироку.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання (ст. 81 КК). Поняття та значення. Підстави та умови умовно-дострокового звільнення. Види покарань, при відбуванні яких можливе умовно-дострокове звільнення. Невідбутий строк при умовно-достроковому звільненні, його значення. Правові наслідки умовно-дострокового звільнення. Дострокове звільнення від додаткового покарання.

Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким видом покарання (ст. 82 КК). Поняття і значення, умови, підстави та порядок такої заміни. Правові наслідки заміни невідбутої частини покарання більш м'яким.

Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років (ст. 83 КК). Підстави, умови та особливості його застосування. Правові наслідки та умови скасування цього виду звільнення.

Звільнення від покарання за хворобою (ст. 84 КК). Його види і підстави. Наслідки одужання осіб, звільнених від покарання або його відбування за хворобою. Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру в строк покарання.

Звільнення від покарання на підставі Закону України про амністію або акта про помилування (ст.ст. 85-87 КК).

Тема 4. Судимість, її погашення та зняття

Поняття і значення судимості. Правові наслідки судимості (ч. 1, 2 ст. 88 КК). Особи, які визнаються такими, що не мають судимості (ч.ч. 3, 4 ст. 88 КК).

Види припинення судимості.

Погашення судимості. Строки погашення судимості (ст. 89 КК). Обчислення строків погашення судимості (ст. 90 КК). Наслідки вчинення нового кримінального правопорушення протягом цих строків (ст. 90 КК).

Зняття судимості та умови його застосування (ст. 91 КК). Відміна зняття судимості від її погашення. Види зняття судимості.

Тема 5. Особливості кримінально-правової відповідальності неповнолітніх

Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх як вияв гуманізму кримінального законодавства України.

Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Підстави такого звільнення.

Види примусових заходів виховного характеру та особливості їх призначення. Наслідки ухилення неповнолітнього від застосування до нього примусових заходів виховного характеру.

Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх, особливості їх застосування (ст. 98-102 КК).

Особливості призначення покарання неповнолітнім (ст. 103 КК). Призначення позбавлення волі неповнолітнім за сукупністю кримінальних правопорушень або вироків.

Особливості застосування до неповнолітніх звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. 104 КК).

Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності (ст. 106 КК).

Особливості умовно-дострокового звільнення від покарання осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у віці до 18-ти років (ст. 107 КК).

Особливості погашення та зняття судимості щодо осіб, які вчинили кримінальне правопорушення у віці до 18-ти років (ст. 108 КК).

Тема 6. Інші заходи кримінально-правового характеру. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство

Поняття та мета примусових заходів медичного характеру (ст. 92 КК). Підстави їх застосування.

Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру (ст. 93 КК).

Види примусових заходів медичного характеру та критерії їх призначення (ст. 94 КК). Продовження, зміна та припинення застосування примусових заходів медичного характеру (ст. 95 КК). Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру в строк покарання.

Примусове лікування (ст. 96 КК). Мета та підстави його застосування. Особи, до яких застосовується примусове лікування.

Спеціальна конфіскація. (ст. 96-1 КК). Предмет спеціальної конфіскації. Підстави застосування спеціальної конфіскації.

Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство (ст. 91-1 КК). Поняття та види домашнього насильства. Підстави та види обмежувальних заходів.

Тема 7. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб

Поняття, та ознаки заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб. Підстава їх застосування.

Види заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Призначення заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Звільнення від заходів кримінально-правового характеру юридичних осіб.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	ср	л		п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1												
Тема 1. Поняття і система кримінального права України	8	2	2			4	12	1				11
Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність	10	4	2			4	14	1				13
Тема 3 Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі та часі	12	4	4			4	14					14
Тема 4 Кримінальне правопорушення та його види	8	2	2			6	14	1	1			12
Тема 5 Кримінальна відповідальність та її підстави	10	4	2			4	10	1	1			8
<i>Разом за розділом 1</i>	<i>48</i>	<i>16</i>	<i>12</i>			<i>20</i>	<i>64</i>	<i>4</i>	<i>2</i>			<i>58</i>
Розділ 2												
Тема 1 Склад кримінального правопорушення	8	2	2			4	9	1				8
Тема 2 Об'єкт та предмет кримінального правопорушення	10	2	4			4	9	1				8

Тема 3 Об'єктивна сторона кримінального правопорушення	22	6	8			8	17		1			16
Тема 4 Суб'єкт кримінального правопорушення	14	4	4			6	12					12
Тема 5 Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення	24	6	8			10	23	2	1			20
<i>Разом за розділом 2</i>	<i>78</i>	<i>20</i>	<i>26</i>			<i>32</i>	<i>70</i>	<i>4</i>	<i>2</i>			<i>64</i>
Розділ 3												
Тема 1 Стадії вчинення кримінального правопорушення	14	4	4			6	14	2				12
Тема 2 Співучасть у кримінальному правопорушенні	20	6	6			8	19		1			18
Тема 3 Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень	14	4	4			6	15		1			14
Тема 4 Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння	14	4	4			6	14	2				12
Тема 5 Звільнення від кримінальної відповідальності	10	2	4			4	10					10
<i>Разом за розділом 3</i>	<i>72</i>	<i>20</i>	<i>22</i>			<i>30</i>	<i>72</i>	<i>4</i>	<i>2</i>			<i>66</i>
Розділ 4												
Тема 1 Покарання та його види.	8	2	2			4	12	2				10
Тема 2 Призначення покарання	12	4	4			4	11		1			10
Тема 3 Звільнення від	12	4	4			4	11		1			10

покарання та його відбування											
Тема 4 Судимість, її погашення та зняття	10	4	2			4	10	2			8
Тема 5 Особливості кримінально-правової відповідальності неповнолітніх	10	4	2			4	10				10
Тема 6 Інші заходи кримінально-правового характеру. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство	12	4	4			4	5				5
Тема 7. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб	8	2	2			4	5				5
<i>Разом за розділом 4</i>	<i>72</i>	<i>24</i>	<i>20</i>			<i>28</i>	<i>64</i>	<i>4</i>	<i>2</i>		<i>58</i>
<i>Усього годин</i>	<i>270</i>	<i>80</i>	<i>80</i>			<i>110</i>	<i>270</i>	<i>12</i>	<i>8</i>		<i>250</i>

4. Теми семінарських та практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Розділ 1			
1	Поняття і система кримінального права	2	
2	Закон про кримінальну відповідальність	2	
3	Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі та часі	4	
4	Кримінальне правопорушення та його види	2	1
5	Кримінальна відповідальність та її підстави	2	1
Розділ 2			
1	Склад кримінального правопорушення	2	
2	Об'єкт та предмет кримінального правопорушення	4	
3	Об'єктивна сторона кримінального правопорушення	8	1
4	Суб'єкт кримінального правопорушення	4	
5	Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення	8	1

	Розділ 3		
1	Стадії вчинення кримінального правопорушення	4	
2	Співучасть у кримінальному правопорушенні	6	1
3	Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень	4	1
4	Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння	4	
5	Звільнення від кримінальної відповідальності	4	
	Розділ 4		
1	Покарання та його види	2	
2	Призначення покарання	4	1
3	Звільнення від покарання та його відбування	2	1
4	Судимість, її погашення та зняття	4	
5	Особливості кримінально-правової відповідальності неповнолітніх	2	
6	Інші заходи кримінально-правового характеру. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство	4	
7.	Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб	2	
	Разом	80	8

5. Завдання для самостійної роботи

Денна форма навчання

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
	Розділ I	
1	Підготовка до виступу на семінарському занятті за темою «Поняття і система кримінального права»	4
2	Підготовка до виступу на семінарському занятті за темою «Закон про кримінальну відповідальність»	4
3	Підготовка до виступу на семінарському занятті та вирішення практичних казусів за темою «Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі та часі»	4
4	Підготовка до виступу на семінарському занятті за темою «Кримінальне правопорушення та його види»	4
5	Підготовка до виступу на семінарському занятті за темою «Кримінальна відповідальність та її підстави»	4
	Розділ 2	
1	Підготовка до виступу на семінарському занятті за темою «Склад кримінального правопорушення»	4
2	Підготовка до виступу на семінарському занятті за темою «Об'єкт та предмет кримінального правопорушення»	4
3	Підготовка до виступу на семінарському занятті за темою «Об'єктивна сторона кримінального правопорушення». Вирішення практичних казусів за темою «Об'єктивна сторона кримінального правопорушення»	8
4	Підготовка до виступу на семінарському занятті за темою «Суб'єкт кримінального правопорушення»	6
5	Підготовка до виступу на семінарському занятті за темою	10

	«Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення». Вирішення практичних казусів за темою «Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення»	
Розділ 3		
1	Підготовка до виступу на семінарському занятті за темою «Стадії вчинення кримінального правопорушення». Вирішення практичних казусів за темою	6
2	Вирішення практичних казусів за темою «Співучасть у кримінальному правопорушенні»	8
3	Вирішення практичних казусів за темою «Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень»	6
4	Підготовка до виступу на семінарському занятті за темою «Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння». Вирішення практичних казусів за темою	6
5	Вирішення практичних казусів за темою «Звільнення від кримінальної відповідальності»	4
Розділ 4		
1	Підготовка до виступу на семінарському занятті за темою «Покарання та його види»	4
2	Підготовка до виступу на семінарському занятті та вирішення практичних казусів за темою «Призначення покарання»	4
3	Вирішення практичних казусів за темою «Звільнення від покарання та його відбування»	4
4	Підготовка до виступу на семінарському занятті за темою «Судимість, її погашення та зняття»	4
5	Підготовка до виступу на семінарському занятті за темою «Особливості кримінально-правової відповідальності неповнолітніх»	4
6	Підготовка до виступу на семінарському занятті за темою «Інші заходи кримінально-правового характеру. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство»	4
7	Підготовка до виступу на семінарському занятті за темою «Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб»	4
	Разом	110

Заочна форма навчання

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
Розділ I		
1	Опрацювання навчальних питань за темою «Поняття і система кримінального права»	11
2	Опрацювання навчальних питань за темою «Закон про кримінальну відповідальність». Підготовка до виступу на семінарському занятті	13
3	Вирішення практичних казусів за темою Опрацювання навчальних питань за темою «Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі та часі». Вирішення практичних казусів за темою	14
4	Опрацювання навчальних питань за темою «Кримінальне правопорушення та його види»	12
5	Опрацювання навчальних питань за темою «Кримінальна	8

	відповідальність та її підстави»	
Розділ 2		
1	Опрацювання навчальних питань за темою «Склад кримінального правопорушення»	8
2	Опрацювання навчальних питань за темою «Об'єкт та предмет кримінального правопорушення»	8
3	Вирішення практичних казусів за темою Опрацювання навчальних питань за темою «Об'єктивна сторона кримінального правопорушення». Вирішення практичних казусів за темою	16
4	Опрацювання навчальних питань за темою «Суб'єкт кримінального правопорушення»	12
5	Опрацювання навчальних питань за темою «Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення». Вирішення практичних казусів за темою	20
Розділ 3		
1	Підготовка до виступу на семінарському занятті за темою «Стадії вчинення кримінального правопорушення»	14
2	Опрацювання навчальних питань за темою «Співучасть у кримінальному правопорушенні». Вирішення практичних казусів за темою	18
3	Опрацювання навчальних питань за темою «Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень». Вирішення практичних казусів за темою	14
4	Опрацювання навчальних питань за темою «Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння»	14
5	Опрацювання навчальних питань за темою «Звільнення від кримінальної відповідальності»	10
Розділ 4		
1	Опрацювання навчальних питань за темою «Покарання та його види»	10
2	Опрацювання навчальних питань за темою «Призначення покарання». Вирішення практичних казусів за темою	10
3	Опрацювання навчальних питань за темою «Звільнення від покарання та його відбування». Вирішення практичних казусів за темою	10
4	Опрацювання навчальних питань за темою «Судимість, її погашення та зняття»	10
5	Опрацювання навчальних питань за темою «Особливості кримінально-правової відповідальності неповнолітніх»	10
6	Опрацювання навчальних питань за темою «Інші заходи кримінально-правового характеру. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство»	5
7	Підготовка до виступу на семінарському занятті за темою «Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб»	5
	Разом	250

6. Індивідуальні завдання

Курсова робота – це індивідуальне завдання, яке передбачає закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та їх

застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Курсові роботи сприяють розширенню і поглибленню теоретичних знань, розвитку навичок їх практичного використання, самостійного розв'язання конкретних завдань.

Обсяг основної частини курсової повинен становити 20–25 сторінок. До неї входять вступ, розділи (підрозділи) й висновки.

Змістом роботи повинен бути науково-практичний аналіз обраної теми, який проводиться на підставі вивчення чинного законодавства, правових позицій вищих органів судової влади України (постанов Пленуму Верховного Суду України, постанов Верховного Суду України, прийнятих за результатами розгляду заяв про перегляд судового рішення з підстав неоднакового застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм кримінального закону щодо подібних суспільно небезпечних діянь, а також інформаційних листів Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, що стосуються питань застосування норм матеріального кримінального права, правових позицій Великої Палати Верховного Суду Касаційного кримінального суду), Європейського Суду з прав людини, оприлюдненої практики місцевих, апеляційних та касаційних судів, теоретичних (монографії, публікації у періодичних виданнях) та навчальних видань (підручники, навчальні посібники, фундаментальні навчальні курси тощо), матеріалів слідчої практики, державної статистики.

У курсовій роботі доцільно надати опис стану нормативного регулювання, наявних теоретичних проблем, практики застосування інституту Загальної частини кримінального права, обраного для дослідження.

Попередня оцінка курсової роботи (в межах 5 балів) здійснюється рецензентом за наступними формальними і змістовними критеріями: а) своєчасність подання курсової роботи на кафедру: строк пропущений в межах 1 тижня (– 0,5 балів)/строк пропущено більш ніж на 1 тиждень (– 1 бал); б) відповідність оформлення роботи вимогам, що вказані в методичних рекомендаціях кафедри (оформлено без порушень титульну сторінку; вступ; висновки; основний текст; список використаних джерел (+0,5 балів); в) повнота огляду в роботі літератури за темою: використано монографічну літературу; використано навчальну літературу (підручники, коментарі); використано сучасні публікації у спеціалізованих юридичних виданнях; використано судову практику; використано новітні наукові розробки за темою (дисертації, автореферати) (до 2 балів); г) зміст курсової роботи та ступінь розробки в ній обраної теми дозволяє зробити один з висновків: – всі визначені планом курсової питання розкрито глибоко та змістовно, автором зроблено самостійні висновки (2,5 бали); – більшість питань теми розкрито на доброму рівні, відзначені незначні недоліки, які не впливають на рівень роботи (2 бали); тему висвітлено, однак, поверхово; окремі питання розкрито неповно (1,5 бали); питання теми розкрито, однак їх описано несамостійно, шляхом дослівного переказу використаних джерел; автором допущено значні помилки в теоретичній частині (1 бал); більшість питань теми роботи розкрито фрагментарно, неповно (0,5 бали).

Студенту надається можливість ознайомитися з рецензією.

Результати захисту роботи визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно». Критеріями оцінки є актуальність теми, теоретичний рівень, уміння вести публічну дискусію, аргументовано захищати свою позицію та висновки. Під час захисту курсової роботи комісії кафедри кримінально-правових дисциплін студент може одержати до 5 балів. При цьому відмінний рівень захисту оцінюється в 5 балів, добрий – у 4 бали, задовільний – у 3 бали.

Оцінка «відмінно»:

– студент показав глибокі, вичерпні знання матеріалу, розуміння сутності і взаємозв'язку явищ, процесів і подій, уміння використовувати системні наукові відомості, які отримані під час підготовки при обґрунтуванні змісту відповідей на головні і додаткові запитання; глибоке розуміння сутності та особливостей теми,

розуміння значимості відповідних правових актів, уміння виявляти теоретичні проблеми обраної теми;

Оцінка «добре»:

– студент показав тверді і достатньо повні знання всього матеріалу, який застосовувався у курсовій роботі, правильне розуміння сутності і взаємозв'язку явищ (процесів), що розглядаються; уміння самостійно з використанням сучасних методик аналізувати і застосовувати основні положення теорії для вирішення практичних завдань;

Оцінка «задовільно»:

– студент показав тверді знання і розуміння матеріалу, який застосовувався у курсовій роботі; правильні і конкретні, без грубих помилок відповіді на поставлені запитання для усунення неточностей та помилок у висвітленні окремих положень при додаткових запитаннях; уміння застосовувати теоретичні знання до вирішення основних практичних завдань; обмежено використовував аналітичний апарат при доведеннях

Оцінка «незадовільно» :

– студент допускався грубих помилок у відповідях, показав недостатнє розуміння сутності питань, що висвітлюються, невміння застосовувати одержані знання при вирішенні практичних завдань.

Бали одержані за результатами написання й захисту курсової роботи, додаються до загального балу за вивчення дисципліни (додатково нараховується до 10 балів).

Тематика курсових робіт із Загальної частини кримінального права затверджується кафедрою кримінально-правових дисциплін.

7. Методи навчання

При викладанні та опануванні студентами навчальної дисципліни «Кримінальне право (Загальна частина)» використовуються наступні методи навчання:

- словесні (розповідь, пояснення, лекція, бесіда);
- наочні (ілюстрація);
- практичні (вирішення практичних завдань, кейсів).

Крім того, за рівнем самостійної розумової діяльності застосовуються методи:

- проблемного викладу;
- частково-пошуковий метод;
- дослідницький метод.

Методи навчання реалізуються на таких видах навчальних занять.

Лекція – основний вид навчальних занять, призначених для викладення теоретичного матеріалу. Лекції є елементом курсу лекцій, що охоплює основний теоретичний матеріал навчальної дисципліни «Кримінальне право (Загальна частина)». Всі лекції є інформаційними (тематичними).

Організація та проведення лекцій з дисципліни може проводитися у офлайн або онлайн режимі. При цьому може застосовуватись як безпосереднє викладення лектором навчального матеріалу в режимі реального часу, так і комбінована форма спілкування з лектора аудиторією, яка включає ознайомлення студентами з навчальним контентом (відеозаписом окремих навчальних питань, розміщеним на платформі *Youtube* або викладених лектором в режимі відеоконференції *ZOOM* та подальше обговорення матеріалу студентами з викладачем (лектором) в режимі реального часу (у т.ч. із застосуванням платформи для відеоконференцій *ZOOM*). Здійснюється супровід навчального контенту навчальними презентаційними матеріалами та питаннями для самоперевірки із використанням веб-сервісу *Google Classroom*.

Практичне заняття – вид групового навчального заняття, на якому студенти під керівництвом викладача закріплюють теоретичні положення навчальної дисципліни і

набувають вмінь та навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання визначених викладачем завдань (казусів).

Практичні заняття проводяться синхронно, зі всіма студентами групи.

Організація та проведення практичних занять з дисципліни може проводитись або у онлайн режимі із використанням веб-сервісу *Google Classroom*, *Moodle*, та платформи для відеоконференцій (*ZOOM*, *GoogleMeet*) або в аудиторії.

Практичні заняття з кримінального права є активною формою опанування навчального матеріалу, яка дає можливість набути навичок практичного застосування положень кримінального законодавства до конкретних життєвих ситуацій, закріпити теоретичні знання з предмету. Під час цих занять студентами під контролем викладача обговорюються заздалегідь підготовлені рішення завдань, здійснюється розв'язання контрольних завдань, їх перевірка та оцінювання.

Як правило, на одне практичне заняття виноситься три завдання за однією навчальною темою.

Рішення кожного завдання повинне бути виконане у письмовій формі. Вирішувати письмові завдання слід у вигляді окремого кейсу. У рішенні обов'язково має бути умовно виділено установчо-описову (виклад вихідних даних та задач, котрі мають бути вирішені), мотивувальну (мотивування рішення, його детальна аргументація з обов'язковим посиланням на відповідні норми чинного кримінального законодавства) та резолютивну (остаточне формулювання висновків) частини;

Починаючи відповідь по вирішеному кейсу студент повинен самостійно викласти його умову (фабулу казусу). Вміння викласти фабулу казусу (описова частина рішення) свідчить про засвоєння його суті та самостійність роботи над завданням.

Викладач оцінює повноту й обґрунтованість рішень, складених студентами, їх активність у дискусії, рівень знань та уміння формулювати й відстоювати свою позицію тощо. Отримані оцінки враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Семінарське заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організує дискусію з попередньо визначених проблем (як правило, в межах плану заняття). На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами виступи, активність в дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію та ін.

Організація та проведення семінарських занять з дисципліни може проводитись або у онлайн режимі із використанням веб-сервісу *Google Classroom* та платформи для відеоконференцій *ZOOM*, або в аудиторії.

Рекомендується певний порядок підготовки до семінарського заняття: ознайомитися з питаннями, які заплановано розглянути на даному занятті; звернутися до конспекту лекцій, вказівок лектора щодо особливостей вивчення теми; опрацювати основні положення кримінального законодавства, які стосуються теми, рекомендовану для вивчення літературу, законспектувати окремі положення, що стосуються питань теми; засвоїти поняття, які є основними (опорними) для цієї теми; продумати кожне питання, яке виноситься на обговорення, план відповіді.

Колоквіум – вид навчальної роботи, що передбачає з'ясування рівня засвоєння студентами знань, оволодіння вміннями й навичками з окремої теми чи розділу. На колоквіумі науково-педагогічний працівник опитує групу студентів (орієнтуючись на ключові слова теми) і в процесі співбесіди з'ясовує рівень засвоєння матеріалу.

Організація та проведення практичних занять з дисципліни колоквиум може проводитись або у онлайн режимі із використанням веб-сервісу *Google Classroom* та платформи для відеоконференцій *ZOOM*, або в аудиторії.

Консультація – форма навчального заняття, при якій студент отримує від науково-педагогічного працівника відповіді на конкретні питання або пояснення окремих теоретичних положень чи їх практичного використання. Окрім того, під час консультацій студенти відпрацьовують аудиторні заняття, на яких вони були відсутні.

Консультація є формою індивідуального (асинхронного) спілкування студента й викладача.

Організація та проведення консультацій з дисципліни може проводитись або у онлайн режимі із використанням веб-сервісу *Google Classroom* та платформи для відеоконференцій *ZOOM*, або, за можливості, в аудиторії.

Самостійна робота студентів, письмові завдання

Самостійна робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Самостійна робота студента включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу.

Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни (підручник, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій, робочі зошити, рекомендована відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література).

Навчальний матеріал з дисципліни, передбачений для засвоєння студентом у процесі самостійної позааудиторної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять.

8. Методи контролю

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих здобувачами вищої освіти знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

За рівнем контролю результатів навчання розрізняють: самоконтроль, кафедральний та факультетський (інститутський) контроль.

Самоконтроль призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу з конкретної дисципліни (розділу, теми). З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у методичних розробках для проведення аудиторних занять передбачаються питання для самоконтролю та ключові слова теми.

Кафедральний контроль проводиться з метою оцінки рівня підготовки здобувачами вищої освіти з дисципліни на різних етапах її вивчення, як правило, науково-педагогічними працівниками даної дисципліни і здійснюється у вигляді вхідного, поточного та підсумкового семестрового контролю.

Факультетський (інститутський, університетський) контроль є зовнішнім контролем, призначеним для оцінки досягнення студентами базових результатів навчання, передбачених освітньою програмою, розробки пропозицій щодо оновлення освітніх програм, навчальних планів, робочих програм навчальних дисциплін, оновлення засобів діагностики результатів навчання тощо, порівняння ефективності навчання студентів.

Факультетський контроль проводиться у формі контрольних робіт, які виконуються письмово або з використанням комп'ютерних технологій і, як правило, за тестовими технологіями.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право (Загальна частина)» використовуються такі види контролю результатів навчання:

- поточний протягом семестру;
- проміжний семестровий контроль;
- підсумковий семестровий (річний) контроль.

Поточний контроль проводиться викладачем на всіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового контролю на семінарських та практичних заняттях, лекціях, у формі колоквіуму, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі тестування тощо.

Підсумковий семестровий контроль визначає ступінь досягнення здобувачами вищої освіти запланованих результатів навчання, що визначені робочою програмою навчальної дисципліни. Підсумковий семестровий контроль проводиться відповідно до навчальних планів і робочих навчальних планів. Підсумковий семестровий контроль визначає ступінь досягнення здобувачами вищої освіти запланованих результатів навчання, що визначені робочою програмою навчальної дисципліни.

Оцінкою підсумкового семестрового контролю є сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни та балів, набраних ним при складанні семестрового екзамену (виконанні підсумкової залікової та екзаменаційної роботи). Максимальна сума балів, яку може набрати здобувач вищої освіти при підсумковому семестровому (річному) контролі, складає 100.

Оцінка підсумкового контролю виставляється за однією зі шкал, прийнятих в університеті:

- а) підсумковий семестровий (річний) контроль – чотирирівневою шкалою оцінювання – оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»;
- б) проміжний семестровий контроль – за дворівневою шкалою оцінювання – оцінки «зараховано», «не зараховано».

Дворівнева шкала оцінювання застосовується за результатами вивчення дисципліни «Кримінальне право (Загальна частина)» у 3-му семестрі, чотирирівнева – у 4-му семестрі.

До складання семестрового екзамену (виконання підсумкової залікової роботи), максимальна сума балів, які здобувач вищої освіти може набрати протягом семестру, дорівнює 60, а максимальна сума балів семестрового екзамену (підсумкової залікової роботи) – 40. Загальна кількість балів за роботу протягом семестру округлюється до найближчого цілого числа. Студенти мають бути ознайомлені з набраними ними балами до початку екзаменаційної сесії. Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт з цієї навчальної дисципліни, передбачених навчальним планом та набрання мінімум 10 балів.

Семестрові екзамени та підсумкові залікові роботи проводяться в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом. Результати складання семестрових екзаменів і підсумкових залікових робіт оцінюються цілим числом балів. Семестрові екзамени проводяться під час екзаменаційних сесій. Семестровий екзамен проводиться у формі тестування.

Здобувач вищої освіти повинен бути ознайомлений із результатами своєї екзаменаційної (підсумкової залікової) роботи не пізніше, ніж через п'ять робочих днів після її написання. Здобувач вищої освіти має право ознайомитися з перевіреною роботою й одержати пояснення щодо отриманої оцінки.

У разі незгоди з оцінкою здобувач вищої освіти має право подати в день оголошення оцінки або наступний робочий день завідувачу кафедри письмову апеляцію, вказавши конкретні причини незгоди з оцінкою. Завідувач кафедри разом з екзаменатором, залучаючи, за необхідності, інших фахівців, протягом трьох днів розглядає апеляцію і в усній формі сповіщає здобувача вищої освіти про результати розгляду.

Результати підсумкового семестрового контролю з навчальної дисципліни «Кримінальне право (Загальна частина)» вносяться науково-педагогічним працівником у відомість обліку успішності; працівники деканату роблять відповідну позначку в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти.

Якщо здобувач вищої освіти без поважної причини не з'явився на семестровий екзамен, приймання екзамену проводиться після екзаменаційної сесії комісією, яка створюється наказом ректора за поданням декана факультету. Склад комісії включає не

менше п'яти осіб, обов'язковим є включення керівника (заступник керівника) Студентської ради факультету, керівника (представника) профспілкової організації студентів факультету.

Якщо результати здобувача вищої освіти за певним видом навчальної діяльності сумарно оцінені менше ніж 50 балами, він має право до закінчення екзаменаційної сесії повторно скласти семестровий екзамен (виконати підсумкову залікову роботу).

Результати підсумкового семестрового контролю зберігаються на кафедрі протягом календарного року.

Результати семестрового контролю обговорюються на засіданнях кафедр, ректорату, вчених рад факультетів та вченої ради університету.

Питання, що виносяться на проміжний і підсумковий контроль:

1. Поняття, функції й система кримінального права України.
2. Принципи кримінального права України.
3. Наука кримінального права.
4. Поняття й ознаки закону України про кримінальну відповідальність.
5. Структура закону України про кримінальну відповідальність.
6. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність. Види тлумачення.
7. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі.
8. Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність у просторі: територіальний, громадянства.
9. Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність у просторі: універсальний, реальний.
10. Поняття кримінального правопорушення та його визначення (формальне, матеріальне, формально-матеріальне).
11. Ознаки кримінального правопорушення.
12. Класифікація кримінальних правопорушень та її значення.
13. Поняття кримінальної відповідальності та її підстави.
14. Початок та припинення кримінальної відповідальності.
15. Форми реалізації кримінальної відповідальності.
16. Поняття і значення складу кримінального правопорушення.
17. Елементи та ознаки складу кримінального правопорушення. Обов'язкові та факультативні ознаки складу кримінального правопорушення.
18. Види складів кримінальних правопорушень.
19. Поняття та значення об'єкта кримінального правопорушення.
20. Види (класифікація) об'єктів кримінальних правопорушень.
21. Предмет кримінального правопорушення та його кримінально-правове значення.
22. Поняття і значення об'єктивної сторони кримінального правопорушення.
23. Суспільно небезпечне діяння (дія або бездіяльність), його ознаки.
24. Умови кримінальної відповідальності за кримінально протиправну бездіяльність.
25. Суспільно небезпечні наслідки: поняття, види, кримінально-правове значення.
26. Причинний зв'язок у кримінальному праві та його значення. Види причинного зв'язку.
27. Факультативні ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення.
28. Поняття суб'єкта кримінального правопорушення та його види.
29. Вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність.
30. Поняття неосудності та її критерії.
31. Наслідки визнання особи неосудною.
32. Обмежена осудність.
33. Поняття і значення суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.
34. Поняття і значення вини.

35. Форми вини, їх значення.
36. Прямий умисел та його інтелектуальний і вольовий моменти.
37. Непрямий умисел та його інтелектуальний і вольовий моменти.
38. Спеціальні види умислу.
39. Відмежування прямого умислу від непрямого.
40. Особливості умислу у кримінальних правопорушеннях з формальним складом.
41. Кримінально протиправна самовпевненість, її інтелектуальний та вольовий моменти. Відмежування самовпевненості від непрямого умислу.
42. Кримінально протиправна недбалість, її інтелектуальний і вольовий моменти.
43. “Випадок” (казус) як невинне заподіяння суспільно небезпечних наслідків. Його відмінність від кримінально протиправної недбалості.
44. Змішана форма вини, її значення.
45. Факультативні ознаки суб’єктивної сторони кримінального правопорушення.
46. Помилка та її кримінально-правове значення. Види помилки.
47. Поняття і види стадій вчинення умисного кримінального правопорушення.
48. Поняття закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення з матеріальним, формальним та усіченим складом.
49. Готування до кримінального правопорушення. Його поняття, ознаки та види.
50. Замах на кримінальне правопорушення. Поняття, об’єктивні та суб’єктивні ознаки
51. Види замаху на кримінальне правопорушення.
52. Відмежування замаху на кримінальне правопорушення від закінченого кримінального правопорушення та від готування до кримінального правопорушення.
53. Добровільна відмова від вчинення кримінального правопорушення: поняття, ознаки, правові наслідки. Її відмінність від дійового каяття.
54. Поняття, ознаки та значення співучасті у кримінальному правопорушенні.
55. Види співучасників у кримінальному правопорушенні та критерії їх визначення у кримінальному праві України.
56. Виконавець (співвиконавець) кримінального правопорушення.
57. Організатор кримінального правопорушення.
58. Підбурювач до кримінального правопорушення.
59. Пособник у кримінальному правопорушенні. Відмінність пособництва від підбурювання.
60. Форми співучасті у кримінальному правопорушенні.
61. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією.
62. Особливості добровільної відмови співучасників.
63. Екссес виконавця кримінального правопорушення як спеціальне питання кримінальної відповідальності при співучасті в кримінальному правопорушенні. Види екссесу.
64. Провокація кримінального правопорушення як спеціальне питання кримінальної відповідальності при співучасті в кримінальному правопорушенні. Співучасть у кримінальних правопорушеннях із спеціальним суб’єктом як спеціальне питання кримінальної відповідальності при співучасті в кримінальному правопорушенні.
65. Причетність до кримінального правопорушення.
66. Кримінальна відповідальність співучасників. Кримінальна відповідальність організаторів та учасників організованої групи чи злочинної організації.
67. Поняття множинності кримінальних правопорушень та її кримінально-правова характеристика.
68. Одиначне кримінальне правопорушення як складовий елемент множинності кримінальних правопорушень. Його види.
69. Повторність кримінальних правопорушень, її ознаки.
70. Види повторності кримінальних правопорушень.

71. Поняття сукупності кримінальних правопорушень та її ознаки.
72. Види сукупності кримінальних правопорушень.
73. Рецидив кримінальних правопорушень, його види та значення.
74. Поняття, значення та класифікація обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.
75. Необхідна оборона, її підстави та ознаки.
76. Перевищення меж необхідної оборони.
77. Уявна оборона. Відповідальність при уявній обороні.
78. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
79. Поняття, підстави та ознаки крайньої необхідності.
80. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони.
81. Фізичний або психічний примус як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
82. Виконання наказу або розпорядження як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
83. Діяння, пов'язане з ризиком (виправданий ризик) як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
84. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
85. Поняття звільнення від кримінальної відповідальності, його значення та класифікація його видів.
86. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям.
87. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим.
88. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки.
89. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки.
90. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.
91. Поняття та ознаки покарання.
92. Мета покарання.
93. Поняття, ознаки і значення системи покарань.
94. Класифікація покарань.
95. Штраф як вид покарання.
96. Громадські роботи як вид покарання.
97. Виправні роботи як вид покарання.
98. Конфіскація майна: поняття, зміст, її види.
99. Арешт як вид покарання.
100. Обмеження волі як вид покарання.
101. Позбавлення волі на певний строк як вид покарання.
102. Довічне позбавлення волі як вид покарання.
103. Загальні засади призначення покарання.
104. Обставини, які пом'якшують покарання.
105. Обставини, які обтяжують покарання.
106. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом
107. Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання
108. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.
109. Призначення покарання за сукупністю вироків.
110. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.

111. Поняття звільнення від покарання та його відбування. Класифікація його видів.
112. Звільнення від відбування покарання з випробуванням.
113. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.
114. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким.
115. Поняття судимості та її правові наслідки.
116. Погашення та зняття судимості.
117. Примусові заходи медичного характеру, їх види.
118. Особливості призначення покарання неповнолітнім.
119. Особливості звільнення від покарання та його відбування неповнолітніх.
120. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх
121. Примусові заходи медичного характеру, їх юридична природа і види.
122. Спеціальна конфіскація в кримінальному праві.
123. Амністія та помилування у кримінальному праві.
124. Поняття та ознаки заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб.
125. Види заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.
126. Підстава застосування щодо юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та звільнення від них.
127. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.

9. Схема нарахування балів

Загальна кількість балів – 100.

Максимальна кількість балів за екзамен – 40.

Максимальна загальна кількість балів впродовж навчального року – 60, у т.ч. курсова робота – 10, кількість балів за відповіді на семінарських заняттях – 50.

Денна форма навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Екзамен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Розділ 4	Контрольні роботи	Індивідуальні	Разом		
T 1 ... T 5	T1 ... T5	T1...T5	T1...T7					
10	10	10	12	8	10	60	40	100

Заочна форма навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Екзам ен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Розділ 4	Контр ольні роботи	Індиві дуальн	Разом		
T 1 ... T 5	T1 ... T5	T1...T5	T1...T7					
10	10	10	12	8	10	60	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Підсумкове оцінювання академічної успішності студента здійснюється за сумою балів, одержаних ним за роботу на аудиторних заняттях (семінар, колоквиум, практичне заняття), підготовку реферату чи інших визначених викладачем письмових робіт, написання контрольних робіт.

Знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки, а також за результатами виконання передбачених навчальним планом контрольних робіт за такими критеріями:

– "відмінно" – студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок. Відмінний рівень підготовки/засвоєння матеріалу оцінюється у 4 бали для студентів денної форми навчання та у 10 балів для студентів заочної форми;

– "добре" – студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного завдання (кейсу). Добрий рівень підготовки оцінюється у 3 бали для студентів денної форми навчання та у 8 балів для студентів заочної форми;

– "задовільно" – студент в основному опанував теоретичні знання навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість

або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю. Задовільний рівень підготовки оцінюється у 2 бали для студентів денної форми навчання та у 6 балів – для студентів заочної форми;

– "незадовільно" – студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані. Оцінюється у 0 балів та вимагає відпрацювання під час індивідуальних консультацій.

10. Рекомендована література

Основна література Нормативно-правові акти

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Кримінальний Кодекс України (проект). URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2020/09/16/1-kontrolnyj-proektkk-15-09-2020.pdf/>.

Підручники, навчальні посібники

1. Кримінальне право України. Загальна частина: навчальний посібник / В. М. Трубников, М.В. Даньшин, О.О. Житний та ін.; за заг. ред. В. М. Трубникова. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 444 с.
2. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / За ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. Х.: Право, 2020. 528 с.
3. Житний О.О. Кримінальне право України: частина Загальна (у схемах та таблицях): Навчальний посібник. Х.: Одіссей, 2008. 200 с.
4. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. К., 2019.
5. Правові позиції Верховного суду України та Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ щодо застосування законодавства у справах кримінальної юрисдикції / упоряд. Н. О. Гудорова, О. О. Житний. Х.: Одіссей, 2013. 512 с.
6. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар: у 2-х т. / За заг. ред. В.Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. Х. : Право, 2013.
7. Практика судів України з кримінальних справ (2012–2013) / уклад.: В. І. Тютюгін ; За заг. ред В. Я. Тація. Х.: Право, 2014. 704 с.
8. Фріс П. Л. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник. К. : Атіка, 2009. 512 с.
9. Кримінальне право : навчальний посібник / О. О. Дудоров, М. І. Хавронюк ; за заг. ред. М. І. Хавронюка. К. : Ваїте, 2014. 944 с.
10. Кримінальне право. Загальна частина : підручник / А. С. Беніцький, В. О. Гацелюк, М. К. Гнетнев та ін. ; за ред. А. С. Беніцького, В. С. Гуславського, О. О. Дудорова, Б. Г. Розовського. К. : Істина, 2011. 1112 с.

Допоміжна література

1. Вознюк А. А. Кримінальне право України. Загальна частина : конспект лекцій / А. А. Вознюк; вступне слово д.ю.н., проф. О. О. Дудорова. К. : Нац. акад. внутр. справ, «Освіта України», 2016. 236 с.

2. Гришук В. К. Кримінальне право України: Загальна частина: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів, докторантів, наук.-пед. працівників юрид. фак.закл. вищ. освіти. Видання 2-ге, змінене та доповнене. Львів, 2019. 666 с.
3. Смелянов В. П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин : наук.-практ. посіб. Харків : Право, 2018. 142 с.
4. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / підготовлено колективом авторів; за заг. ред. В. Я. Конопельського, В. О. Меркулової. Одеса, ОДУВС, 2021. 452 с.
5. Матишевський П. С. Кримінальне право України: Загальна частина: Підруч. для студ. юрид. вузів і фак. К.: А.С.К., 2001. 352 с.
6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Гришук, А. В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.
7. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 11-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2019. 1384 с.
8. Практика судів України з кримінальних справ (2012–2013) / уклад.: В. І. Тютюгін ; За заг. ред. В. Я. Тація. Х. : Право, 2014. 704 с.
9. Практика застосування Верховним Судом України положень Загальної частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох]; за заг. ред. А. А. Музики. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 524 с.
10. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох]; за заг. ред. А. А. Музики. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.
11. Фріс П. Л. Кримінальне право України. Загальна частина : підручн. для студ. вищ. навч. закл. вид. 3-те, доп. і перероб. Одеса : Фенікс, 2017. 468 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Верховний Суд: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>
2. Верховна Рада України : zakon1.rada.gov.ua
3. Єдиний державний реєстр судових рішень: www.reyerstr.court.
4. Офіс Генерального прокурора: <https://www.gp.gov.ua/>